

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. XII. De aliis libertatum Ecclesiae Gallicanae defensoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

10. Quæ cautio eò est magis necessaria, quod ut Doctõribus, quos impugnat, conflet invidiam, non solum falsa, sed & incredibilia affingit, quis enim ei fidem habeat: v. g. cum epist. penult. tom. 1. pag. 7. sic scribit; *Eugenius III. epist. la octava ad Episcopos Germaniæ tradit contra Deum, & Sacrorum Canonum sanctiones nulli omnino petitioni possunt præbere consensum. Novi & corrupti Doctores tradunt. Romani Pontifices contra Deum, & Sacrorum Canonum Sanctiones petitioni cuiuslibet possunt præbere consensum. An Bellarminus, aut alius similis Scriptor tradidit Rom. Pont. contra Deum petitioni cuiuslibet posse præbere consensum.*

C A P U T X I I.

De aliis libertatum Ecclesiæ Gallicanæ defensoribus.

1. **T**Ractatus omnes, ut in primo libro diximus, aut ferè omnes circa materiam istarum libertatum Gallicanarum ante se scriptos in unum volumen collegit Petrus Puteanus, Gallicè *Du Puy*, &, quia nuda ferè inibi continebantur dogmata, probationes in alio volumine protulit. Cum autem utrumque malè fuisset exceptum, & quandam inieciisset futuri schismatis suspicionem, magnamque libertatibus illis invidiam peperisset, Illustrissimus Petrus de Marca tunc Ordinarius in Sacro Regis Christianissimi Consistorio Consiliarius, & in Navarræ Parlamento Præses, quatuor libros edidit sub titulo *Dissertationum de Concordia Sacerdotii, & Imperii, seu de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ*, quibus post ejus mortem Stephanus Baluzius ex manuscriptis ejusdem Autoris, ut asserit, quatuor alios adjunxit. Carolus Fevret deindè, aliique Causidici, ac varii generis Scriptores Gallicani nullam prætermiserunt occasionem extollendarum; & multiplicandarum suarum libertatum.

2. Primum volumen Petri Puteani novemdecim Tractatus, seu Acta complectitur; in quibus nullum est, quod vel ab Officialibus Regiis, vel à Causidicis, aliisque Laicis conscriptum non fuerit, ut mirum videri non debeat, si Potestates sæculares in detrimentum Ecclesiasticæ attollant, quan-

quandoquidem hujusmodi Autorum rationes temporales, crescere putantur, decrescente autoritate Ecclesiasticâ, ut etiam qui Clericali charactere insigniti ad officia sæcularia promoti, sæpè laicalem jurisdictionem protendere magis nitantur, quàm spiritualem, ut deberent, illâsam servare. Inserta quidem est primo volumini quædam deliberatio Cleri Gallicani, sed occasione tantùm apologiæ à Carolo Faye Senatore Parisiensi compositæ, undè in Actorum indice non fit illius distincta mentio, quasi quæ ab Ecclesia emanant, ad libertates Ecclesiæ Gallicanæ non pertinerent, nisi quatenus ad Regem, aut ad Magistratus sæculares ordinantur.

3. Fuerant autem scripti omnes illi Tractatus, aut ferè omnes tempore dissidiorum inter Romanam Curiam, & Gallicanam, omnes post schisma inter Pontifices Romanos, & Avenionenses, Ab Autoribus Potestati Ecclesiasticæ parùm æquis, imò si Optato Gallo credimus, quod ipse affirmare non ausim, plerique ab hæreticis. Quamobrem quæcunque ibi continentur, cum & ab Autoribus suspectis profecta sint, & ab antiquitate non commendentur, non majorem merentur fidem, quàm quæ probationibus elicitur, quæ tamen aut nullæ sunt, aut raræ, ac debiles.

4. Alterum volumen in quadraginta capita distinctum edidit Puteanus, ut hunc defectum suppleret. Sed eò tendunt omnia, ut dignitas, & autoritas Regis, Regionumque officialium contra Ecclesiæ jura extollantur. Nullum enim est, in quo de illis principaliter, vel saltem, quamvis rarissimè, minùs principaliter non agatur. Ut intelligas non hic veras Ecclesiæ libertates exponi, sed viam indicari, quâ illa in servitutem redigenda, vel reducta jam sit à sæcularibus potestatibus.

5. Videtur voluisse Puteanus Regi Christianissimo, ut alio volumine plura Regna, plurimasque Provincias, ità istis libris Ecclesiam ipsam omninò subicere, ut ei supremo dominio uti liceat, in Ecclesiam quidem Gallicanam, quando, & quantum libuerit, in alias verò ditiones cum viribus superior extiterit.

6. Non semel demiratus sum libros Petri de Marca de Con-

COR-

134 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
cordia Sacerdotii, & Imperii tantam apud Clerum Gallicanum eximiâ doctrinâ, & sapientiâ præditum existimationem obtinere potuisse. Licet enim doctrinam à Puteano exscriptam, & confarcinatam nonnihil temperaverit, jurisdictionem tamen Ecclesiasticam plurimum depressit, quanquam subtiliori ratione. Facta profert, vel apertè injusta, vel dubia, nec improbat, quasi Historicum tantum agere decrevisset, sed avidè suscipiuntur exempla quælibet iniquis desideriis consentanea, cum ita proponuntur, ut nihil proferatur, quod ab eorum possit imitatione avocare?

7. Difficillimum sæpè est illius Autoris consilium perspicere, adductis enim exemplis, vel testimoniis rem illum confecisse putes, cum adductis exemplis, vel testimoniis contrariis, vel appositis modificationibus, aut exceptionibus in alteram partem declinat, quam etiam aliquando rursus extenuat. Omnia statim concedit, omnia deindè sensim retractat, ita tamen ut bilancem in partem laicæ potestatis semper inclinet, quod ipsemet satis apertè confessus videtur in Epistola ad Innocentium X. anno 1646. 7. Kal. Octobris scripta, cujus fragmentum refert Stephanus Baluzius in ejus vita illi operi præfixa: FATEOR, inquit, EO IN LIBRO PRINCIPIS PARTES PRO MVNERIS MEI RATIONE FOVISSE, PRÆSIDEMQUE POTIVS IMPLEVISSE, QVAM EPISCOPVM. Et paulò inferiùs; *ne libri publicati invidia desideriis meis obesset libello altero Barcinone edito, quem huic charta adunxi, hallucinationes meas deprecatus sum; OPVS CENSVRÆ B. V. SVBMISI, quam plenâ mente amplexarum voveo, & Assertorem, vindicemq; libertatis Ecclesiasticæ futurum.*

8. Erat quidem vir, ut ejus opera testantur; magna doctrinæ suppellectile instructus (quæ fortassè causa est, cur ejus opus de Concordia Sacerdotii, & Imperii tanti fiat, etiam ab iis, quorum jura imminuit) sed erat ingenii Aulæ desiderii nimium indulgentis. Pacis sese studiosum nusquam non exhibet, sed ita ut, vitandorum dissidiorum causa, velit Ecclesiam de jure suo semper aliquid remittere.

9. Satisfecit variis libellis, epistolis, aliisque operibus, sanctæ Sedi, cujus auctoritatem violarat. In schedula etiam à Stephano Baluzio libris de Concordia præfixâ, declarat; *Quidquid præter Canonum, & Decretalium mentem in Gallia circa res Ecclesiasticas*

fiasticus agitur, id fieri ex privilegiis Apostolicis, non autem in Regio, ut quidam autumabant Marca persuasum esse, huic libellum typis mandari curavit, ut publica esset doctrina, quam in hac parte sequitur, professio, ita ut si quem dissertationum ejus editio laeserat, hujus libelli editione curaretur. Verba sunt ipsiusmet Petri de Marca, licet in tertia persona, ut in schedulis fieri solet, ab eo prolata

10. Sanata etiam videntur hac declaratione vulnera Jurisdictioni Episcoporum illata, quandoquidem ex Canonum, & Decretalium mente, quam Marca, exceptis Privilegiis, salvam esse debere insinuavit, potestas Episcopalis à laica prorsus libera est. Cæterum enim Episcoporum jura non parum offenderat v. g. ut hoc tantum exemplum adducam, cum lib. 4. cap. 7. num. 7. Episcopos in rebus Ecclesiasticis Ministerii Regii adjutores tantum exhibet; ipsos verò Reges Episcoporum non solum monitores, sed si deliquerint, etiam ultores; Ait enim, Mirum nemini esse debet, si adeò diligenter rebus Ecclesiasticis se Reges Francorum impenderent, cum eas ad ministerium suum pertinere existimarent, scilicet ut admonitores se præstarent, quo Episcopi ministerium suum juxta Canones peragerent, & in eo capite ministerii Regii adjutores essent. Monitionis autem ea vis erat, ut effectus verba sequeretur, & pœna in contumaces.

11. Non minus infesta sunt Ecclesiæ juribus, quæ in aliis ejusdem argumenti libris sparsa reperiuntur, imò & posterioribus Autoris sensibus, ut ex ultimis ejus operibus conjicitur, valde contraria; Ut Baluzius illos libros, cum aliis in lucem emittens Potestatibus sæcularibus magis placuisse, quàm Ecclesiæ rem utilem præstitisse videatur.

12. Sunt adhuc alii prædictarum libertatum defensores, sed adeò Ecclesiæ infensi, ut plurima scripserint ab hæresi, vel schismate non longè remota, in quibus examinandis, & confutandis, aut damnandis laudabilius operam collocassent Antistites Gallicani, quàm in formandis de universæ Ecclesiæ autoritate Decretis ad remittendam Ecclesiæ Gallicanæ cum Romana necessitudinem, quàm ad firmandam, & restituendam concordiam, aptioribus. Ex illis est Carolus Fevret, qui disciplinam Canonicam non ignoravit quidem, nec dissimulavit, sed ut Jurisprudentiæ, ac Politicæ

T

Fran-

146 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
Francorum subderet. Passim enim in suo tractatu de abusu,
Canonibus, Decretalibus, aliisque autoritatibus Ecclesiasti-
cis satisfecisse sibi videtur dum eis Senatus-consultum op-
pofuit.

C A P U T XIII.

*De Episcopis Gallicanis libertates suas defendentibus, præ-
sertim in Comitibus Parisiensibus.*

1. **V**era, ut libro primo diximus, libertatum Ecclesie
Gallicanæ origo fuit; cum Clerus illius Regni Bene-
ficiarum reservationibus, exactionibus, aliisque gravissimis
oneribus à Pontificibus, vel pseudo-Pontificibus tempore
schismatis oppressi; cœperunt, invocato sæculari auxilio,
jugum illud excutere, tanquam servitutem antiquæ liberta-
tis, Canonibus consentaneæ, contrariam. Nec aliud erant
illæ libertates in sua origine, quàm libera Beneficiorum, &
redituum Ecclesiasticorum dispositio adversus Pontifices illos,
eorumque Officiales vindicata. Quæ quidem defensio, quia
necessaria, & in se justa videbatur, maximas statim vires
adepta est; & sensim sine sensu ad alia excurrit, in quibus
minus erat justitiæ.

2. Hactenus tamen nunquam Clerus Gallicanus Ecclesie
suæ libertates obtenderat adversus Curiam Romanam, nisi
quando ab ea se nimis premi, ac juribus suis spoliari arbitra-
batur. Modò autem cum summus Pontifex Ecclesias Gallica-
nas à gravissima Regaliæ servitute liberare servare contendit,
Ecclesie Gallicanæ libertates illi objiciuntur, ac gravissimo-
rum dissidiorum semina sparguntur. Quovis colore suam de-
clarationem Antistites Parisiis congregati obducant, eam sa-
pientibus non probabunt; multò minus ejus edendæ consi-
lium. Quis enim obrusi adedò ingenii reperiri queat, qui actum
illum eò spectare non animadvertat, ut Curia Romana odio-
sis illis propositionibus perturbata, cogitationes suas à Re-
galia negotio avertat, eoque conferat, ut in tanti momen-
ti rebus autoritas sua tam grave detrimentum non patiatur, sed